

Лозова Т.О., студентка юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ;
Науковий керівник: Янковська Г.В. доцент кафедри гуманітарних та соціально-економічних дисциплін юридично-психологічного факультету Національної академії внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент

ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОГО ТЕКСТУ НА ШЛЯХУ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

У сучасних умовах, які пов'язані з євроінтеграційними процесами та всесвітньою глобалізацією, правова комунікація відіграє велике значення. З метою уможливлення комунікації, долаючи мовні і культурні бар'єри, має бути узгоджена або мова однієї із взаємодіючих сторін, або третя нейтральна мова, але прийнятна як загальний засіб зв'язку - «лігвіагапса» [1, с. 20]. У «Юридичній енциклопедії» юридичну мову визначають як різновид літературної мови з характерними лінгвостилістичними і структурно-жанровими ознаками, зумовленими специфікою правової сфери та комунікативними професійними потребами в ній [4, с. 472]. Міжкультурна правова комунікація відбувається середнеоднакових правових систем за допомогою різних мов, і саме тому потрібно враховувати певні вимоги, що застосовуються до перекладу юридичного тексту, що й зумовлює актуальність даної теми.

Що стосується перекладу юридичного тексту, цей процес не можна назвати простим. Яскравим прикладом важливості та складності може бути заснування Європейського Союзу (ЄС), де багатомовність та лінгвістична рівність всіх членів були одним із основоположних принципів практичного існування цієї організації. Саме лінгвістичне та культурне різномаття надає ЄС його специфічного характеру. Європейський парламент як орган законодавчої влади створює закони, які стають законами в державах-членах і мають пряму дію по відношенню до всіх громадян ЄС. Всі ці закони перекладаються та публікуються офіційними мовами відповідних держав-членів ЄС.

Переклад юридичного тексту будь-якого типу, починаючи від законів і договорів до судових свідчень, є практичною діяльністю, яка стоїть на перехресті теорії права, теорії мови та перекладу. Тому дуже важливим є те, щоб перекладач мав основні знання з права та юридичної мови, а також розумів, який вплив це може мати на майбутній переклад. Сьогодні в Україні видається величезна кількість юридичних словників, але більшість із них, на думку дослідників, мають достатньо серйозні вади як юридичного, так і лінгвістичного характеру[2, с. 165].

Кожне суспільство має різні культурні, соціальні, лінгвістичні структури, які розвивалися протягом всієї історії відповідно до власних умов. Юридичні поняття, правові норми та їх застосування різняться в залежності від того, у якому суспільстві відбувається цей процес, відображаючи певні особливості цього суспільства. Юридичний переклад включає в себе переклад однієї правової системи на іншу. Це суттєво впливає на юридичний переклад, коли комунікація здійснюється різними мовами, у різних культурних середовищах та правових системах.

Головною лінгвістичною проблемою юридичного перекладу є відсутність еквівалентної термінології в різних мовах. Це вимагає постійного порівняння правових систем. Зрозуміло, що можна стикнутися з нормами чи правилами, які відрізняються за значенням чи умовами застосування. Але зовсім іншим є те, коли відсутня навіть ціла система норм чи правил. Одна із сфер, де виникають певні термінологічні проблеми, стосується судових посад. Так, в Англії та Австралії існують такі терміни, як *judge*, *justice* (судді Верховного Суду, наприклад), *magistrate* (лише мирові судді). В Україні існує лише один термін -суддя. Він застосовується для суддів усіх рівнів. Враховуючи той факт, що правова комунікація може відбуватися і в рамках різних правових систем, слід зазначити, що важливим чинником правильного перекладу є розуміння всієї структури системи, значення її інститутів[4, с. 219].

Отже, з метою правильного перекладу юридичного тексту іншою мовою необхідно насамперед вивчити і порівняти терміни, що використовуються в різних правових системах. У тому ж випадку, якщо не існує еквівалентів, з'являється потреба у створенні неологізмів чи передачі цих термінів в оригіналі.

Правова комунікація є дуже специфічною сферою завдяки тому, що її учасники повинні мати як правові, так і лінгвістичні знання. Урахувавши все це, Україна зможе стати повноцінним членом ЄС в найближчому майбутньому.

Список використаних джерел

1. Вербенєць М.Б. Юридична термінологія української мови: історія становлення і функціонування : Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. - К., 2004.
2. Сушинська І.М. Юридична термінологія як один із складників формування мовленнєвої культури студентів- правознавців / І. М. Сушинська, П.Г. Давидов // Культура Причорномор'я: научний журнал. - 2006. - № 82. - Т. 2.
3. Хаджирадєва С.К. Підготовка державних службовців до професійно-мовленнєвої комунікації: концептуальні засади й стратегія модернізації технологій: Автореф. дис. . д-ра наук з держ. упр.: 25.00.03; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - К., 2006.
4. Янишин Н.П. Юридична термінологія як об'єкт мовознавчих досліджень / Н.П. Янишин // Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки. - 2011. - № 6. - Ч. 2.